

ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK
Pszichológiai ismeretek szabadon választható tárgy
jogi felsőoktatási szakképzés

2015/2016. tanév 1. félév

1. Mi a pszichológia?

*A pszichológia a lelki élettel, a lelki jelenségekkel foglalkozó tudomány.
Elnevezése görög eredetű: PSZICHÉ (lélek) + LOGOSZ (tan)*

2. A pszichológia, mint önálló tudomány létrejötte

Wilhelm Wundt 1879, Lipcse pszichológiai laboratórium megalakítása

3. Mely személyek köthetőek az alábbi irányzatokhoz?

Behaviorista nézőpont (viselkedéslélektan) – Watson

Kognitív nézőpont - Asch, Bartlett, Chomsky, Piaget

Pszichoanalitikus irányzat – Freud

Fenomenológiai (humanisztikus) irányzat - Maslow, Rogers

4. A pszichológia szakágai

a. Tárgya szerint

1. emberlélektan

– egyénlélektan

– társas lélektan (szociálpszichológia)

} *normál*
kóros

2. állatlélektan

b. Célja szerint

1. általános lélektan

2. összehasonlító (differenciál)lélektan

– összehasonlító állatlélektan (ember és állat közötti eltérések)

– differenciálpszichológia és pszichodiagnosztika (egyének közti eltérések)

– fejlődéslélektan (életkorból fakadó eltérések)

– szexuálpszichológia (nemek közti eltérések)

– etnopszichológia (népek, népcsoportok közti eltérések)

c. A tevékenység jellege szerint (alkalmazott lélektanok)

– pedagógiai pszichológia

– orvosi lélektan (klinikai psz., pszichoterápia)

– munkalélektan (ipari, közlekedési, mezőgazdasági)

– katonai pszichológia

– sportpszichológia

– reklámpszichológia

– kriminálpszichológia

– művészetpszichológia, stb.

5. A pszichológia módszerei

a. Kutatási módszerek:

- *MEGFIGYELÉS* [mindennapi ↔ tudományos; önmegfigyelés (introspekció ↔ mások megfigyelése (extrospekció), exploráció (kikérdezés), kérdőív, szociometria stb.
- *KÍSÉRLET* (laboratóriumi, ill. természetes)

b. Vizsgálati módszerek:

- *TESZTEK* (teljesítménytesztek, intelligenciatesztek, képességesztek, személyiségtesztek, klinikai tesztek)

c. Értékelő módszerek

- *statisztikai módszerek* (középvérték-számítások, szignifikancia, korreláció stb.)

6. Melyek a megismerő folyamatok?

Kognitív folyamatok, ide tartozik:

- *figyelem*
- *érzékelés*
- *észlelés*
- *tanulási és emlékezeti folyamatok*
- *gondolkodás, képzetalkotás*

7. Mely perceptuális rendszerhez mely érzékszerv illetve milyen típusú inger tartozik?

<i>PERCEPTUÁLIS RENDSZER</i>	<i>ÉRZÉKSZERV</i>	<i>INGER</i>
<i>látó</i>	<i>szem</i>	<i>fény</i>
<i>halló</i>	<i>fül</i>	<i>hang</i>
<i>szagló</i>	<i>orr</i>	<i>vegyületek</i>
<i>ízlelő</i>	<i>nyelv</i>	<i>íz</i>
<i>tapintó</i>	<i>bőr</i>	<i>tapintás/hő/fájdalom</i>
<i>kinesztéziás</i>	<i>vesztibuláris</i>	<i>mozgás</i>

8. Mi az észlelés?

A tárgyak, jelenségek érzékelt jellemzőinek értelmezési folyamata.

9. Mi a figyelem?

A figyelem egy szelektáló, kiemelő folyamat; funkciója az észlelés élesebbé tétele, a kép fókuszba állítása, azaz jelek szűrése zajos háttérből.

10. Mi az emlékezet?

A múltbeli tapasztalatok visszatükröződése a tudatunkban anélkül, hogy az eredeti inger jelen lenne.

11. Melyek az emlékezés szakaszai?

1. *Kódolás (elhelyezés a memóriában)*
2. *Megőrzés v. tárolás (megőrzés a memóriában)*
3. *Felidézés vagy előhívás (visszanyerés a memóriából)*

12. Mi a különbség a rövid és hosszú távú memória között?

Rövid távú memória (RTM) – legfeljebb néhány másodpercig (30 s) képes tárolni viszonylag kevés információt (7 ± 2 egység)

Hosszú távú memória (HTM) – korlátlan kapacitás, az itt tárolt információ elvileg bármikor előhívható.

13. Mi a felismerés?

Felismerés – a jelenlevő ingerek közül valamelyik ismerős, de önállóan nem lennének képesek felidézni.

14. Mi a felejtés?

Az emlékezetből való előhívás kudarca.

15. Mi a tanulás?

A tanulás az a folyamat, melynek során a viselkedésben tartós változás történik a gyakorlás eredményeképp, és ennek okai nem biológiaiak, és nem az élőlény pillanatnyi állapotának tudhatók be.

16. Melyek az alapvető motivációk?

1. Önfenntartó motívumok (éhség, szomjúság, salakanyag-ürítés, biztonság, alvás, lélegzés, testhőmérséklet állandóságának fenntartása)
2. Fajfenntartó motívumok (szexuális vágy; utódgondozás)
3. Kíváncsiság (explorációs motívum) – az optimális teljesítményt elősegítő aktivációs szint (arousalszint) biztosítása
4. A társas érintkezés motívuma

17. Melyik az a hat alapérzelem, mely minden kultúrában megtalálható?

Harag, félelem, undor, szomorúság, meglepetés, boldogság.

18. Mivel foglalkozik a fejlődéslélektan?

A fejlődéslélektan az emberei viselkedés eredetét és a pszichológiai változások egész életen át tartó folyamatának törvényeit tanulmányozza.

19. Melyek a fejlődéslélektan fő kérdései?

1. a fejlődés folyamatos-e vagy szakaszos (változások sorozata, melynek eredményeként az adott rendszer új, magasabb szintre jut) – jelenleg az utóbbi az általánosan elfogadott.

2. A fejlődés során az öröklött vagy szerzett tulajdonságok dominálnak?

3 álláspont:

1. biogenetikus elméletek (preformizmus) – a gének mindent meghatároznak
2. szociáldeterminista nézet – az egyedfejlődésben a környezeti hatások a meghatározóak
3. kéttényezős (konvergencia-) elmélet – mindkét tényezőnek együttesen van szerepe

Jelenleg a 3. az általánosan elfogadott megközelítés.

20. Mi az érés?

Érés: lehetőségek kibontakozása biológiai program alapján.

21. Melyek a fejlődés ütem- illetve irányzavarai?

A fejlődés eltérő üteme:

- akceleráció (a fejlődés ütemének felgyorsulása)
- regresszió (visszaesés egy megelőző fejlettségi szintre)
- retardáció (a fejlődés ütemének lelassulása)

A fejlődés eltérő iránya:

- devianciák

22. Különböző elméletalkotók szerint milyen fejlődési szakaszok különíthetők el?

Életkor	Köznapi elnevezés	Jean Piaget	Sigmund Freud	Erik Erikson
1. életév	csecsemőkor	szenzomotoros intelligencia	orális szakasz	bizalom vagy bizalmatlanság
1-3 év	kisgyerekkor	műveletek előtti kor	anális szakasz	autonómia vagy szégyen, kétely
3-6	óvodáskor		fallikus szakasz	kezdeményezés vagy büntudat
6-12	kisiskoláskor	konkrét műveletek kora	latencia kora	teljesítmény vagy kisebbség
12-19	serdülőkor	formális műveletek kora	genitális szakasz	identitás vagy szerepkonfúzió
19-35	fiatal felnőttkor		intimitás vagy izoláció elszigetelődés	
35-60	felnőttkor		alkotóképesség vagy stagnálás	
60 felett	öregkor		éntelenség vs. kétségbeesés	

23. Mi a személyiséglélektan?

A személyiséglélektan a pszichológiának az az ága, mely a lelki folyamatok egyéni belüli egyedi szerveződésének és működésének törvényszerűségeit, illetve az egyes individuumok közötti hasonlóságok és különbségek jellemzőit és azok lehetséges okait kutatja.

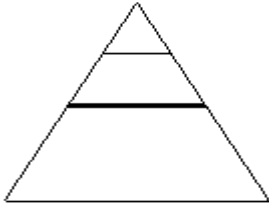
Tárgya az egyén.

A személyiséglélektanhoz számos megközelítés, elmélet tartozik. ezek közös kiindulási alapja: a személyiség, mint sajátos rendszer.

24. Hogyan csoportosíthatóak a személyiségtulajdonságok?

1. VARIÁNS (pl. testalkat) és INVARIÁNS (pl. temperamentum)
2. ÖRÖKLÖTT (genetikailag meghatározott) és SZERZETT (a környezeti körülmények hatására épül be)
3. ÁLTALÁNOS (minden élőlényre jellemző), KÜLÖNÖS (az emberre jellemző) és EGYEDI (1-1 személyre jellemző) tulajdonságok.

25. A személyiség topológiai modellje Sigmund Freud pszichoanalitikus elmélete szerint

1. tudatos (ami aktuálisan a tudatban van)
2. tudatelőttés vagy tudatalatti (ami nincs aktuálisan a tudatban, de bármikor a tudatba hívható)
3. tudattalan (elfojtott tudattartalmak, illetve olyan tartalmak, melyek sosem voltak tudatosak)

26. A személyiség strukturális modellje Sigmund Freud pszichoanalitikus elmélete szerint

1. ÖSZTÖNÉN (ID) - a személyiség ősi, eredendő része, amelyből az Ego és SE is differenciálódik; tartalmazza a személyiség összes veleszületett, öröklött és ösztönös aspektusát; az örömeiv alapján működik
2. ÉN (EGO) - az ID-ből alakul ki a külvilághoz való alkalmazkodás kapcsán; a realitás /valóságelv/ alapján működik; végrehajtó és koordináló funkciója van (az id, a valóság és a superego felé)
3. FELETTES ÉN (SUPEREGO) - a személyiség társadalmi vetülete; 2 alrendszere van: énídeál, lelkiismeret; helyes/helytelen, erkölcsös/erkölcstelen fogalmakban gondolkodik; az ideálitás-elv alapján működik

27. A személyiség alkotóelemei Rogers interperszonális személyiségmodellje szerint:

3 elem:

1. ÉNKÉP
2. ÉNIDEÁL
3. ORGANIZMUS

A 3 elem egymáshoz való viszonya => a személyiség rendezettsége vagy rendezetlensége
KONGRUENS – összhang az elemek között; énazonos, őszinte, hiteles
INKONGRUENS – őszintétlen, hiteltelen személyiség.

Konfliktusok

énpép-énídeál => személyiségzavarok

organizmus – énpép => zavarok az interperszonális kapcsolatokban

28. A szükségletek hierarchiája Maslow elmélete szerint: (a legalapvetőbb az 1.)

1. fiziológiai szükségletek
2. biztonsági szükségletek
3. a szeretet és a valahová tartozás szükséglete
4. a megbecsülés és önértékelés szükséglete
5. az önmegvalósítás szükséglete

29. A környezethez való attitűd szerinti személyiségtipológiák

1. Jung:

a. extrovertált: kifelé forduló, könnyen teremt kapcsolatokat, jól kommunikál, kedveli a szereplést igénylő helyzeteket. Problémáit szívesen megosztja másokkal, bajban másoktól vár segítséget.

b. introvertált: befelé forduló, nehezen teremt kapcsolatokat, de azokat jobban megőrzi. Kevésbé jól kommunikál, a nyilvános szereplés zavarja. Gondjaiba nem szívesen avat be másokat, önmaga oldja meg problémáit.

c. ambivertált – kevert típus (leggyakoribb)

2. Rotter:

- **KÜLSŐ KONTROLLÓS** (úgy véli, viselkedése és a vele történetek kívül esnek a hatókörén)
- **BELSŐ KONTROLLÓS** (biztos abban, hogy képes hatni környezetére; a vele történeteket saját ellenőrzése alatt állónak tekinti)

A két attitűd a szülői minta és nevelés következtében alakul ki, alapvetően tanult viszonyulási mód

3. Witkin:

Az észlelési folyamatok, az értelmi működés és a társas tevékenység kapcsán érvényesülő sajátosságok alapján:

- **MEZŐFÜGGŐ** (a helyzeteket globálisan, differenciálatlanul értelmezik, viselkedésük erősen függ környezetüktől, befolyásolhatóak)
- **MEZŐFÜGGETLEN** (helyzetfelfogásuk tagolt, differenciált; viselkedésük, véleményük önállóbb, a környezethez kevésbé alkalmazkodó)

30. Mely három alrendszere különíthető el az énképnek Damon és Hart szerint?

- a testi-fizikai tulajdonságokat tartalmazó énkép
- szociális énkép
- szellemi (kognitív) énkép

31. Milyen következményekkel járnak az egyoldalú visszajelzések az énkép fejlődése szempontjából?

Az egyoldalú visszajelzés káros

csak – => – önértékelés (önbizalomhiány, beilleszkedési problémák)

csak + => túlzott önbizalom (kudarcélmény hatására kudarckerülővé válhat)

Az ideális a szeretetteljes, meleg családi légkör (a viselkedéstől függően + vagy – visszajelzések)
=> + önértékelés.

32. Mi az énerősítés?

Énerősítés: önmagunkkal való elégedettségünk fenntartása és fokozása.

33. Mi az énkonzisztencia?

Énkonzisztencia a korábban kialakított önértékelés fenntartása.

34. Milyen elhárító mechanizmusokat azonosított Freud?

Elhárító mechanizmusok	
Elfojtás	Az ösztönén impulzusainak vagy más fenyegető tudattartalmaknak a tudatból való kiszorítása.
Tagadás	Adott esemény bekövetkezésének vagy állapot fennállásának elutasítása.
Kivetítés (projekció)	Saját impulzusainkat, vágyainkat vagy tulajdonságainkat valaki másnak tulajdonítjuk; ez lehetővé teszi, hogy elrejtjük, ami saját magunkban elfogadhatatlan, ugyanakkor mégis valamilyen – bár meghamisított – formában kifejezzük.
Racionalizáció	Az egyén egy számára elfogadhatatlan cselekvésre vagy eseményre ésszerűnek tűnő, de helytelen magyarázatot talál.
Intellektualizáció	A fenyegető dolgokról érzelemmentesen, elemző és tárgyilagos módon való gondolkodás.

<i>Reakcióképzés</i>	<i>A szorongást keltő impulzus vagy érzés helyettesítése a tudatban annak ellentétével.</i>
<i>Regresszió</i>	<i>Visszatérés egy korábbi személyiségfejlődési szakaszban jellemző megküzdési stratégiához.</i>
<i>Eltolódás</i>	<i>Az impulzus egyik célpontról egy másikra tevődik át, általában azért, mert az eredeti céltárgy fenyegető.</i>
<i>Szublímáció</i>	<i>Az ösztönén impulzusainak átalakítása valamilyen szociálisan elfogadható cselekvéssé.</i>

35. Mi a szocializáció?

A szocializáció a társadalomba való beilleszkedés folyamata, amelynek során az egyén megtanulja megismerni önmagát és környezetét, elsajátítja az együttélés szabályait, a lehetséges és elvárt viselkedésmódokat.

36. Milyen folyamatok játszanak szerepet a szocializációban?

- a direkt instrukciók (általános vagy konkrét utasítások)
- a formálás (shaping) – büntetés és jutalmazás
- obszervációs tanulás vagy modellálás
- identifikáció (azonosulás)
- szereptanulás

37. Milyen alrendszerekből áll a család?

Családi alrendszerek:

1. *Házastársi (minta a férfi-női kapcsolatra; hogyan lehet érzelmeket kifejezni, problémákkal megküzdni egy szimmetrikus kapcsolatban)*
2. *Szülői (a gyerek megtanulja, hogy hogyan lehet feszültségekkel, nehézségekkel boldogulni aszimmetrikus helyzetekben)*
3. *Gyermeki (az első kortárs csoport)*

38. Milyen típusai lehetnek a családnak strukturáltság szempontjából?

- jól strukturált (az alcsoportok körülhatároltak, tudatában vannak eltérő szerepeiknek; a más-más alcsoportokba tartozó családtagok kommunikálnak egymással, közös problémáik is vannak, képesek jól együttműködni)

- strukturálatlan (az alcsoportok v. gyakorlatilag nem léteznek, v. elszigetelődnek, elzárkóznak egymástól, csak konvencionálisan és alig kommunikálnak => nem tudja szocializációs feladatait teljesíteni)

- rosszul strukturált (az egyes családtagok nem illeszkednek be természetes alcsoportjukba, hanem arra kényszerülnek, hogy valamely másik alcsoport szabályai szerint éljenek)

39. Csoporttípusok Cooley szerint.

A. Elsődleges (primer): KÖZÖSSÉG - tagok közötti közvetlen érintkezés, ált. tartós kapcsolatok, tevékeny együttműködés, a személyes érzelmek szerepe nagy- ált. kisebb létszám (3 – 25 fő) pl. CSALÁD

B. Másodlagos (szekunder): TÁRSASÁG - szervezeti kapcsolatban lévő emberek (organizációs kapcsolatok); általában nincs közvetlen kontaktus, nem jellemzők a személyes érzelmek; általában nagyobb létszámú; Pl. üzem, iskola stb.

BELSŐ SZERKEZET ALAPJÁN:

C. Intézményes (formális): hivatalosan rögzített, formailag meghatározott szerkezetű csoportok; a csoporton belüli szerepek is meghatározottak (vezetés, feladatok megoszlása) pl. futballcsapatok, honvédségi alakulatok stb.

D. Spontán (informális): nem szabályozott szerkezet (csoportosulások)

E. Vonatkoztatási (referencia) csoport: az a csoport, amelyik normáival, értékeivel meghatározó az egyén számára, megszabja magatartását; az önértékelésnek és az énkép formálásának is fontos eszköze; különösen fontos: különböző szerepek közötti ellentmondás esetén

Lehet olyan csoport is, melybe az egyén nem tartozik bele (pl. szeretné, ha befogadnák)

Negatív vonatkoztatási csoport – az egyén számára ellenszenves csoport, mely befolyásával a csoportjával ellentétes magatartást váltja ki (pl. serdülő – család)

40. A csoport fejlődésének szakaszai Deutsch szerint

2 vagy több személy

Kvázi-csoport:

- 1. a tagok (egy vagy több) közös tulajdonsága*
- 2. egység érzése (a tagok önmagukat megkülönböztetett egységként szemlélik)*
- 3. közös célok és érdekek*

Funkcionáló csoport:

- 4. interakció*
- 5. a tagok céljai egymást kölcsönösen feltételezik; együttes tevékenység a cél érdekében*

Szervezett csoport:

- 6. normarendszer*
- 7. szabályok*

41. A csoport fejlődésének szakaszai Tuckman szerint

- 1. Alakulás (forming) – ismerkedési fázis*
- 2. Viharzás (storming) – a státuszokért és szerepekért folyó versengés jellemzi*
- 3. Normázás (norming) – építkezés, egységes, kohezív csoport kialakítása*
- 4. Működés (performing) – kialakul a személyes kapcsolatok és a feladatmegosztás szilárd mintája*

42. A csoport fejlődésének szakaszai Schütz szerint

A fejlődési szakaszok 3 motiváló szükséglet kielégítésével hozhatók összefüggésbe

- 1. Affiliációs hajlam (a csoport tagjai „összegyűlnek”)*
- 2. Kontroll (normák kialakulása)*
- 3. Affektusok iránti szükséglet (kötődés, szeretet; gyűlölet)*

Leépülés => fordított sorrendben

43. Mi a konformitás?

Konformitás: a csoport elvárásainak teljesítésére való hajlandóság

44. Mi a sztereotípiia?

A sztereotípiia egy társadalmi csoportról való benyomás vagy tudáseggyüttes; sokféle jellemzőt tartalmaz, amelyek pozitívák és negatívák is lehetnek. A sztereotípiák egyszerre deskriptív, vagyis leíró jellegűek (leírják, hogy milyenek a csoport tagjai) és normatív, vagyis előíró jellegűek (milyennek KELL lenniük az adott csoporthoz tartozóknak).

45. Milyen területen zajlanak jelentős változások serdülőkorban?

- 1. biológiai (hormonális változások, növekedés, nemi jelleg)*
- 2. pszichológiai (a pszichoszexuális fejlődés befejező szakasza; az identitás újraszervezése; szülőkről való érzelmi leválás megkezdődik; a gondolkodás absztrakttá válik; felfokozott az intellektuális érdeklődés; lehetőség a gondolkodás többszempontúságára)*
- 3. Szociológiai (serdülőkor krízisei – történelmi, társadalmi környezet hatása)*

46. Melyek a serdülőkor alapvető feladatai?

- 1. Szülőkről való fokozatos érzelmi leválás, elszakadás*
- 2. A szexuális szerep személyiségbe való beépítése, az identitás újjászervezése és stabilizálása*
- 3. A jövőbeli társadalmi szerepre való szocializáció (pályaválasztás, társadalmi normák beépítése a személyiségbe)*

47. Melyek a serdülőkorban leggyakrabban előforduló válságok és tünetek?

- identitáskrízis*
- teljesítménykrízis*
- autoritáskrízis*
- szociális gátlás*
- egyéb gyakori problémák (pl. evés- és alvászavarok, problémás szerfogyasztás, szorongásos-depresszív tünetek, szuicid fantáziák)*

48. Mi a stressz?

A stressz a szervezet nem specifikus válasza bármely igénybevételre.

49. Mi a stresszhelyzet?

Stresszhelyzet: amikor az emberek olyan eseménnyel szembesülnek, melyek megítélésünk szerint veszélyeztetik fizikai és pszichikai jóllétüket

50. Mik a stresszorok?

Stresszorok: a stresszt kiváltó tényezők – mindazok az ingerek, melyek a szervezetet alkalmazkodásra készítetik

Univerzális stresszorok:

- fizikai behatások (sérülés, hideg, meleg, zaj, mérgező anyagok, fertőzések stb.)*
- pszichoszociális stresszorok (tömeg, izoláció)*

Más tényezők esetében nagy egyéni különbségek mutatkoznak.

51. Melyek a tipikus stresszesemények?

1. traumatikus események (ritkán előforduló, rendkívüli események– pl. baleset, természeti katasztrófa, bcs.)
2. befolyásolhatatlan események (minél befolyásolhatatlanabbnak tűnik egy esemény, annál stresszesebb)
3. bejósolhatatlan események (egy előre látható esemény még akkor is kevésbé tűnik stresszesnek, ha befolyásolhatatlan)
4. az egyéni élet során bekövetkező, kihívást jelentő események (Holmes és Rahe: minden jelentős mértékű alkalmazkodást igénylő esemény stresszesnek tekinthető)
5. belső konfliktusok (egymással összeegyeztethetetlen vagy egymást kölcsönösen kizáró célok vagy cselekvések; két belső szükséglet vagy motívum összeütközése)

52. Melyek a tipikus stresszreakciók?

1. élettani (fiziológias) stresszválaszok

Selye János – általános adaptációs szindróma

1. alarm (v. vészreakció)
2. ellenállás (támadás v. menekülés)
3. kimerülés

2. pszichés stresszválaszok

- félelem, szorongás, PTSD (poszttraumás stressz-zavar)
- harag, agresszió
- fásultság, depresszió
- kognitív károsodások, tanult tehetetlenség

3. pszichofiziológias betegségek (olyan testi elváltozások, melyek kialakulásában gyaníthatóan az érzelmek játsszák a központi szerepet; tünetei szöveti rendellenességgel és fájdalommal járó fiziológiai rendellenességeket tükröznek)

53. Melyek a megküzdési stratégiák típusai, jellemzői?

A. Problémaközpontú megküzdés (Irányulhat a kívülágra, de befelé is - pl. célok módosítása)

Folyamata:

1. a probléma meghatározása
2. alternatívák azonosítása
3. előnyök és hátrányok mérlegelése
4. döntés és végrehajtás

B. Érzelempözpontú megküzdés

Annak megakadályozása a cél, hogy a negatív érzelmek elhatalmasodjanak az egyénen, és megakadályozzák a probléma megoldását; alkalmazható befolyásolhatatlan helyzet esetén is.

- a. Viselkedéses stratégiák (pl. testmozgás, alkohol vagy más szer fogyasztása)
- b. Kognitív stratégiák (a probléma időleges félretétele; nézőpontváltás)
- c. Elkerülő stratégia (elhárító mechanizmusok alkalmazása)
- d. Negatív érzelmeken való rágódás

55. Milyen kritériumok alapján különíthetjük el a „normális” és az „abnormális” viselkedést?

1. *Eltérés a statisztikai átlagtól – ebből a szempontból abnormális a statisztikailag ritka, átlagtól eltérő viselkedés*
2. *Eltérés a társadalmi normáktól (a normák társadalomról társadalomra, időről időre változnak és időben)*
3. *Nem megfelelő alkalmazkodás – a viselkedés hogyan befolyásolja az egyén és környezete közérzetét; abnormális, ha MALADAPTÍV (pl. tömegiszony miatt nem képes dolgozni járni)*
4. *Rossz közérzet – az egyén szubjektív rossz közérzete (pl. szorongás, depresszió)*

Ált. a négy kritérium együttesen alkalmazható az abnormalitás diagnosztizálására.

56. Melyek a BNO (Betegségek Nemzetközi Osztályozása) főbb jellemzői?

- *az Egészségügyi Világszervezet (WHO) adja ki*
- *nem csak a mentális zavarokat, hanem a fiziológiai betegségeket is tartalmazza*
- *nem tartalmaz explicit, tételes diagnosztikus kritériumokat*
- *elsősorban statisztikai-kódolási kézikönyv*

57. Melyek a DSM (Diagnostic and Statistic Manual of Mental Disorders) főbb jellemzői?

- *az Amerikai Pszichiátriai Társaság (APA) adja ki*
- *minden diagnózis tételes, explicit, operacionális kategóriákra épül (ezek túlnyomórészt ateoretikus, leíró klinikai kategóriák)*
- *széleskörű szakértői konszenzus alapján hozzák létre*
- *folyamatos korrekciókat hajtanak végre az empirikus tapasztalatok alapján*